

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет іноземної філології
Кафедра німецької філології

СИЛАБУС
вибіркової навчальної дисципліни

ПРАКТИКУМ З НІМЕЦЬКОЇ МОВИ B2/C1
(підготовка до TestDaF)

підготовки

**назва спеціальності / освітньо-
професійної програми**

бакалавра

035 Філологія / Мова і література
(німецька). Переклад; Мова і
література (англійська). Переклад;
Прикладна лінгвістика. Переклад і
комп'ютерна лінгвістика.

014 Середня освіта. Мова і література
(англійська/німецька) / Середня
освіта. Німецька мова; Середня
освіта. Англійська мова.

Всі гуманітарні та природничо-
математичні спеціальності

Силабус вибіркової навчальної дисципліни «Практикум з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF)» підготовки бакалавра, спеціальності 035 «Філологія» / ОПП «Мова і література (німецька). Переклад»; «Мова і література (англійська). Переклад»; «Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика» та спеціальності 014 «Середня освіта. Мова і література (англійська/німецька)» / ОПП «Середня освіта. Німецька мова»; «Середня освіта. Англійська мова». Також для всіх гуманітарних та природничо-математичних спеціальностей.

Розробник: Лисецька Н. Г., доцент кафедри німецької філології, кандидат філологічних наук

**Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри
німецької філології
протокол № 5 від 11 листопада 2021 р.**

Зміни до силабусу внесено на підставі рішення засідання науково-методичної комісії факультету іноземної філології від 03.02.2022 р., протокол № 7.

**Силабус навчальної дисципліни перезатверджено на засіданні кафедри
німецької філології
протокол № 10 від 04.02.2022 р.**

Завідувач кафедри:

Застровська С. О.

I. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
<u>Денна</u> форма навчання	03 Гуманітарні науки, 035 Філологія, Мова і література (німецька). Переклад. Мова і література (англійська). Переклад. Мова і література (французька). Переклад. Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика 01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта. Мова і література (німецька/англійська), Середня освіта. Німецька/Англійська мова Всі природничо-математичні та гуманітарні спеціальності Бакалавр	Вибіркова навчальна дисципліна
Кількість годин / кредитів – 150 / 5		Рік навчання: 4
		Семестр: 7
		Лекції –
		Практичні (семінарські) – 54 год. Консультації – 10 год.
ІНДЗ: немає	Самостійна робота – 86 год.	
	Форма контролю: залік у VII семестрі	
<u>Заочна</u> форма навчання	03 Гуманітарні науки, Мова і література (англійська). Переклад. Прикладна лінгвістика. Переклад і комп'ютерна лінгвістика 01 Освіта / Педагогіка, 014 Середня освіта. Мова і література (англійська), Середня освіта. Англійська мова Всі природничо-математичні та гуманітарні спеціальності Бакалавр	Вибіркова навчальна дисципліна
Кількість годин / кредитів – 150 / 5		Рік навчання: 4
		Семестр: 7
		Лекції –
		Практичні (семінарські) – 14 год. Консультації – 18 год.
ІНДЗ: немає	Самостійна робота – 118 год.	
	Форма контролю: залік у VII семестрі	
Мова навчання		<i>німецька</i>

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Лисецька Наталія Григорівна
Науковий ступінь	кандидат філологічних наук
Вчене звання	доцент
Посада	доцент кафедри німецької філології
Контактна інформація	тел. +380 332 72 16 36
	lysetska.nataliya@vnu.edu.ua
Дні занять згідно розкладу: (http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0VGO0MAb494WEi7qwwQgwYyh3aOc6TEtS7tKUU8TBsFPWksGHF8aPA7-c)	

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Програма навчальної дисципліни «Практикум з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF)», складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалавра за спеціальностями 035 «Філологія» та 014 «Середня освіта. Мова і література (німецька)».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є німецька мова як засіб соціального спілкування й розвитку професійно орієнтованої міжкультурної комунікативної компетентності як складової частини діяльнійної компетентності.

Пререквізити курсу передбачають наявність у студентів знань та навичок, які вони отримали на заняттях з німецької мови під час навчання в університеті. До **постреквізитів курсу** відносимо компетентності з країнознавства, міжкультурної та фахової комунікації, практики перекладу тощо.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни.

Мета курсу полягає в поглибленні знань студентів німецької мови під час тренування різних актуальних комунікативних ситуацій і основних видів мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письма) відповідно до рівня володіння мовою. Курс орієнтований на види завдань, які ставляться до іспиту TestDaF.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Практикум з німецької мови рівня B2/C1» є:

- ❖ сформувати у студентів необхідні вміння та навички основних видів мовленнєвої діяльності: читання, аудіювання, письма, усного мовлення (монологічного й діалогічного);
- ❖ сформувати у студентів різні види компетентностей, які потрібні для успішної самореалізації в професійній діяльності.

Методи навчання: пояснювально-ілюстративний, частково-пошуковий, проблемно-пошуковий, репродуктивний, інструктивно-практичний, аналітичний метод, метод кейс-стаді, активний та інтерактивний

метод, комунікативний метод, методи дистанційного навчання, метод контролю та самоконтролю.

3. Результати навчання (компетентності).

У процесі вивчення курсу «Практикум з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF)» студент повинен оволодіти такими **загальними компетентностями (ЗК)** та **фаховими компетентностями (ФК)**, як:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями.
- Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді та автономно.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

- Здатність аналізувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію.
- Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у різних сферах життя.
- Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних і літературних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
- Усвідомлення засад і технологій створення текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
- Здатність до організації ділової та міжкультурної комунікації.
- Здатність володіти екстралінгвальною компетентністю, тобто знаннями про побут, традиції та звичаї, економічні й географічні особливості, а також основні історичні факти німецькомовних країн.

Освітній компонент «Практикум з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF)» забезпечує формування таких **програмних результатів навчання**:

- Вільно спілкуватися з професійних питань із фахівцями та нефахівцями державною та іноземними мовами усно й письмово, використовувати їх для організації ефективної міжкультурної комунікації.
- Ефективно працювати з інформацією: добирати необхідну інформацію з різних джерел, зокрема з фахової літератури та електронних баз, критично аналізувати й інтерпретувати її, впорядковувати, класифікувати й систематизувати.
- Організувати процес свого навчання й самоосвіти.
- Співпрацювати з колегами, представниками інших культур та релігій, прибічниками різних політичних поглядів, проявляти толерантне ставлення, цінувати і поважати різноманітність та мультикультурність тощо.
- Використовувати інформаційні й комунікаційні технології для вирішення складних спеціалізованих задач і проблем професійної діяльності.
- Характеризувати соціальні різновиди мов, що вивчаються, описувати соціолінгвальну ситуацію, розуміти іншомовні соціокультурні реалії, знати й адекватно тлумачити різні зразки мовленнєвої поведінки.
- Знати норми державної та іноземних літературних мов та вміти їх застосовувати у практичній діяльності.
- Знати принципи, технології і прийоми створення усних і письмових текстів різних жанрів і стилів державною та іноземними мовами.
- Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.
- Використовувати мови, що вивчаються, в усній та письмовій формі, у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному), для розв'язання комунікативних завдань у побутовій, суспільній, навчальній, професійній, науковій сферах життя.
- Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.
- Усвідомлювати загальнолюдські й національні морально-духовні цінності для формування особистої відповідальної громадянської позиції і здатності діяти у професійних і навчальних ситуаціях із позицій академічної доброчесності та професійної етики.

4. Структура навчальної дисципліни.

Таблиця 2 (денна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Praktikum: Deutsch als Fremdsprache					
Тема 1. Leseverstehen	34	12	20	2	СЗ, ДС, ТР, Т
Тема 2. Hörverstehen	36	14	20	2	СЗ, ДС, ТР, Т
Тема 3. Schriftlicher Ausdruck. Grafikerläuterung.	41	14	24	3	СЗ, ДС, ТР, Р
Тема 4. Mündlicher Ausdruck.	39	14	22	3	СЗ, ДС, ТР
Разом за модулем 1	150	54	86	10	
Всього годин / Балів (поточний контроль, робота в семестрі)	150	54	86	10	40
Підсумковий контроль					
Види підсумкових робіт					Бал
Підсумкова модульна контрольна робота					60
Всього балів за роботу в семестрі: поточний контроль та підсумковий контроль					100

Таблиця 2а (заочна форма)

Назви змістових модулів і тем	Усього	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Praktikum: Deutsch als Fremdsprache					
Тема 1. Leseverstehen	34	2	28	4	СЗ, ДС, ТР, Т
Тема 2. Hörverstehen	38	4	30	4	СЗ, ДС, ТР, Т
Тема 3. Schriftlicher Ausdruck. Grafikerläuterung.	40	4	30	6	СЗ, ДС, ТР, Р
Тема 4. Mündlicher Ausdruck.	38	4	30	4	СЗ, ДС, ТР
Разом за модулем 1	150	14	118	18	
Всього годин / Балів (поточний контроль, робота в семестрі)	150	14	118	18	40
Підсумковий контроль					
Види підсумкових робіт					Бал
Підсумкова модульна контрольна робота					60
Всього балів за роботу в семестрі: поточний контроль та підсумковий контроль					100

* Форми навчання та контролю: СЗ – семінарське заняття, ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також доповідь, аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору, аналіз графіки тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Цей вид роботи включає підготовку студента до практичних занять.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо студент не може бути присутнім на заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом. Виконувати завдання студент повинен самостійно. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Відповідь студента оцінюється у 5 балів. Максимальна кількість балів обчислюється як середнє арифметичне всіх балів за усні та письмові відповіді на аудиторних заняттях (від 0 до 5 балів), при цьому середній бал множимо на коефіцієнт 8.

Оцінювання поточного контролю:

- Оцінка «відмінно» відповідає 5 балам за усні відповіді на практичних заняттях, написання письмових робіт (тестів, письмового висловлювання) і ставиться за широкі й системні знання з Практикума з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF);

- Оцінка «добре» відповідає 4 балам за усні відповіді на семінарських заняттях, написання письмових робіт (тестів, письмового висловлювання) і ставиться за хороші знання з Практикума з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF);

- Оцінка «задовільно» відповідає 3 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт (тестів, письмового висловлювання) і ставиться за базові знання з Практикума з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF);

- Оцінка «незадовільно» відповідає 0-2 балам на семінарських заняттях, написання письмових робіт (тестів, письмового висловлювання) і ставиться у випадку невиконання практичних завдань та незнання матеріалу з Практикума з німецької мови B2/C1 (підготовка до TestDaF).

Студенти, які є членами наукових проблемних груп, авторами статей і тез, доповідачами на наукових конференціях, переможцями та активними учасниками фахових студентських олімпіад, мають право протягом семестру за кожен виконаний вид діяльності одноразово отримати додаткові заохочувальні бали до відповідного ОК, якщо здійснена активність здобувачів відповідає профілю курсу. У цьому випадку студент інформує викладача/ів про свої здобутки. Викладач має право самостійно визначити

валідність, заявлених студентом отриманих результатів та приймає рішення щодо зарахування або незарахування таких балів:

– 3 бали – за результативну роботу у студентській проблемній групі (систематичне відвідування, обговорення), публікацію тез (підготовку матеріалів конференції) або виступ/и на конференції/ях без публікації/й;

– 5 балів – за публікацію статті/ей у збірнику студентських наукових праць;

– 10 балів – за публікацію статті (статей) у збірнику наукових праць, що входить до категорії Б.

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо студент не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом.

Згідно з [ПОЛОЖЕННЯМ про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки](#) студентам можуть бути зараховані результати навчання, отримані у формальній, неформальній та/або інформальній освіті (професійні курси/тренінги, громадянська освіта, онлайн-освіта, стажування). Для цього потрібно звернутися із заявою на ім'я проректора з навчальної роботи та рекрутації Університету з проханням про визнання результатів навчання, набутих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті. Згідно встановленого порядку можуть бути визнаними результати навчання, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають одному заліковому модулю в цілому (але не більше 6 кредитів за навчальний рік), так і його окремому змістовому модулю, темі (темам), які передбачені цим силабусом.

Основні види роботи та принципи організації поточного та підсумкового оцінювання розкриті у відповідному [Положенні ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика викладача щодо студента. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо студент не може бути присутнім на практичних заняттях, він має можливість працювати за індивідуальним планом.

Політика щодо академічної мобільності. Невід'ємною частиною вивчення іноземної мови та становлення кваліфікованого випускника вважаємо академічну мобільність, яка регулюється відповідним [Положенням про реалізацію права на академічну мобільність ВНУ імені Лесі Українки](#).

Політика щодо академічної доброчесності. [Кодекс академічної доброчесності ВНУ імені Лесі Українки](#) передбачає самостійну, чесну та відповідальну роботу студента над поставленими завданнями. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладена як на викладачів, так і на здобувачів освіти, які в разі виявлення порушень академічної доброчесності несуть відповідальність.

Учасники освітнього процесу повинні толерантно ставитися до всіх учасників процесу навчання, дотримуватися правил академічної доброчесності, самостійно виконувати навчальні завдання; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування та виконання письмових завдань забороняється. У разі виявлення несамотійного виконання практичних завдань, ці завдання зараховані не будуть.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Підготовка до практичних занять має бути вчасною. Якщо студент був відсутній на занятті з поважної причини (участь у конференції та конкурсах, академічна мобільність, лікарняний листок), він може здати модульну заборгованість викладачу в індивідуальному режимі (коли викладач має години консультації на кафедрі німецької філології) або на його електронну скриньку. Дедлайном до кожного пропущеного практичного заняття вважається надсилання виконаних завдань практичного заняття на електронну скриньку викладача до початку наступного практичного заняття або їх здавання на консультації викладачу.

V. Підсумковий контроль

Формою підсумкового семестрового контролю є залік.

Підсумковий контроль має одну складову: виконання підсумкової контрольної роботи (60 балів).

Якщо студент набрав під час вивчення освітнього компоненту не менше як 60 балів, залік буде зараховано автоматично.

У випадку незадовільної підсумкової оцінки або за бажанням підвищити рейтинг, студент може дібрати бали, виконавши певний вид робіт (наприклад, здати одну із тем або перездати якусь тему, написавши підсумковий тест тощо).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 - 81	Добре
67 -74	Задовільно
60 - 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Лисецька Н., Хайдемейер В. Українсько-німецький розмовник : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. 3-тє вид., доопр. і переробл. (Гриф МОН України, лист № 1/1-5222 від 12.03.13). Луцьк: Вежа-Друк. 2018. 204 с.

2. Aspekte neu C1. Mittelstufe Deutsch. Lehrbuch mit DVD / U. Koithan, H. Schmitz, T. Sieber, R. Sonntag. Stuttgart : Ernst Klett Sprachen, 2017. 208 S.
3. Aspekte neu C1. Lehr- und Arbeitsbuch 3, Teil 1 mit CD C1 zum Arbeitsbuch / U. Koithan, H. Schmitz, T. Sieber, R. Sonntag. Stuttgart : Ernst Klett Sprachen, 2017. 200 S.
4. Aspekte neu C1 Lehr- und Arbeitsbuch 3, Teil 2 mit CD C1 zum Arbeitsbuch / U. Koithan, H. Schmitz, T. Sieber, R. Sonntag. Stuttgart : Ernst Klett Sprachen, 2017. 200 S.
5. Buscha A., Raven S., Linthout G. Erkundungen C1. Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Leipzig: Schubert-Verlag, 2013. 270 S.
6. Buscha A., Raven S., Toscher M. G. Erkundungen C2. Integriertes Kurs- und Arbeitsbuch. Leipzig: Schubert-Verlag, 2014. 224 S.
7. Deutsch lernen. Deutsche Welle. URL: <https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055>
8. Glotz-Kastanis Jo. Sprechen. Schreiben. Mitreden. Ein Übungsbuch zum Training von VORTRAG und AUFSATZ in der Oberstufe. Athen: CHR. KARABATOS, 2007. 294 S.
9. Online-Aufgaben Deutsch als Fremdsprache. URL: https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/uebungen_a1/a1_kap8_hoeren1.htm
10. Rocco G., Krauß S., Vogelwiesche N. DUDEN Wortschatztrainer – Deutsch als Fremdsprache: Üben, erweitern, wiederholen. Berlin: Dudenverlag, 2016. 212 S.
11. TestDaF. URL: <https://www.testdaf.de/de/teilnehmende/der-papierbasierte-testdaf/vorbereitung-auf-den-papierbasierten-testdaf/>
12. TestDaF. Musterprüfung 1. Herausgegeben vom TestDaF-Institut. Ismaning: Hueber. 2005. 79 S.
13. TestDaF. Musterprüfung 5. Herausgegeben vom TestDaF-Institut. Ismaning: Hueber. 2014. 80 S.

Додаткова

14. Aspekte B2. Mittelstufe Deutsch. Lehr- und Arbeitsbuch 2, Teil 1 / U. Koithan, H. Schmitz, T. Sieber, R. Sonntag, R.-P. Lösche. Berlin ; Madrid ; München ; Warschau; Wien ; Zürich : Langenscheidt, 2010. 207 S.
15. Aspekte B2. Mittelstufe Deutsch. Lehr- und Arbeitsbuch 2, Teil 2 / U. Koithan, H. Schmitz, T. Sieber, R. Sonntag, R.-P. Lösche. Berlin ; Madrid ; München ; Warschau; Wien ; Zürich : Langenscheidt, 2010. 216 S.

Лексикографічні джерела та корпуси

1. Великий сучасний німецько-український та українсько-німецький словник. Автори-укладачі Чоботар О. И., Каліущенко В. Д., Оліфіренко В. В. Донецьк: БАО, 2009.
2. Малишев В. Ф., Кібенко В. А. Новий німецько-український і українсько-німецький словник Харків: «ДИВ», 2005. 576 с.

3. Мюллер В. Великий німецько-український словник. К.: Чумацький шлях, 2007.
4. Німецько-український фразеологічний словник / уклад.: Гаврись В. І., Пророченко О. П. Київ: Рад. шк., 1981. 382 с.
5. Смолій М. Великий українсько-німецький словник. Том 1 Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2018. 1088 с.
6. Смолій М. Великий українсько-німецький словник. Том 2 Тернопіль: Навчальна книга «Богдан», 2018. 1008 с.
7. Agricola E. Wörter und Wendungen. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1992. 818 S.
8. DUDEN. URL: <https://www.duden.de/>
9. Duden. Das Bedeutungswörterbuch. Band 10. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 2002. 1103 S.
10. Duden. Das Bildwörterbuch. Band 3. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1995. 385 S.
11. Duden. Deutsches Universal Wörterbuch A-Z. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1996. 1816 S.
12. Duden. Das Herkunftswörterbuch. Band 7. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1997. 840 S.
13. Duden. Das Stilwörterbuch. Band 2. Mannheim ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1970. 846 S.
14. Duden. Die deutsche Sprache zur Jahrtausendwende / Hrsg. K. M. Eichhoff-Cypes u. R. Hoberg. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 2000. 344 S.
15. Duden. Die Grammatik. Band 4. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1998. 912 S.
16. Duden. Die sinn- und sachverwandten Wörter. Band 8. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1998. 858 S.
17. Duden. Redewendungen. Idiomatisches Wörterbuch. Band 11. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 1998. 864 S.
18. Duden. Richtiges und gutes Deutsch. Band 9. Mannheim: Dudenverlag, 1985. 803 S.
19. Duden. Zitate und Aussprüche. Band 12. Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich: Dudenverlag, 2002. 959 S.
20. DWDS. URL: <https://www.dwds.de/>
21. Friedrich W. Moderne deutsche Idiomatik. Alphabetisches Wörterbuch mit Definitionen und Beispielen. München: Max Hueber Verlag, 1995. 565 S.
22. Langenscheidt Online Wörterbücher. URL: <https://de.langenscheidt.com/>
23. Lewandowski Th. Linguistisches Wörterbuch, in 3 Bdn. Wiesbaden, 1990. S. 158–162.
24. OWID. URL: <https://www1.ids-mannheim.de/lexik/owid.html>
25. PONS. Online-Wörterbuch. URL: <https://de.pons.com/>
26. Wander K. F. W. Deutsches Sprichwörterlexikon. Ein Hausschatz für das deutsche Volk. B. 4, Leipzig, 1876 (Neudruck Darmstadt 1977), Sp. 1355.
27. WDG – Wörterbuch der deutschen Gegenwartssprache. Berlin, 1961–1977.

28. Weidenfeld K. S. Lexikon der schönsten Sprichwörter und Zitate. Berlin : Bassermann, 2000. 400 S.
29. WORTSCHATZ. Universität Leipzig. URL: <https://wortschatz.uni-leipzig.de/de>

Интернет-ресурсы

1. <https://www.goethe.de/de/spr/ueb.html>
2. <https://www.daad-ukraine.org/de/>
3. <https://www.dw.com/de/deutsch-lernen/s-2055>
4. <https://www.bpb.de/>
5. <https://www.klett-sprachen.de/>
6. https://www.schubert-verlag.de/aufgaben/uebungen_a1/sa1_uebungen_index.htm
7. <https://www.hueber.de/deutsch-als-fremdsprache>
8. <https://www.cornelsen.de/empfehlungen/deutsch-als-fremdsprache>
9. <https://sprachportal.integrationsfonds.at/deutsch-lernen>
10. <http://cornelia.siteware.ch/grammatik/>
11. <http://www.deutsch-als-fremdsprache.de>
12. <https://www.deutschalsfremdsprache.ch/>
13. <https://deutschlern.net/blog/>
14. <https://idvnetz.org/dachl-online/dachl-im-fach-daf-daz>
15. <https://www.lingofox.de/>
16. <http://www.grammatiktraining.de/uebungen.html>
17. <https://kahoot.com/>
18. <https://learningapps.org/>
19. <https://www.learningsnacks.de/#/welcome?channel=Learning%20Snacks>
20. <https://wordwall.net/de>
21. <https://quizlet.com/latest>
22. <https://www.voki.com/>
23. <https://www.socrative.com/>
24. <http://unterricht-digital.info/>
25. <https://sprachkulturkommunikation.com/lieder-und-musikvideos-im-daf-unterricht/>
26. http://www.hoertexte-deutsch.at/ht_uebersicht.html
27. <https://www.zum.de/portal/ZUMpad>
28. <https://www.deutsch-to-go.de/>
29. <https://www.deutschunddeutlich.de/>
30. <https://deutschepodcasts.de/>
31. <https://www.deutsch-perfekt.com/#feature-1601538296>
32. <https://www.vitaminde.de/>
33. <https://www.spiegel.de/>
34. <https://www.focus.de/>